



Werkwijze, route en opbouw van professionaliseren volgens de Virtuoze School.

"Waar de school de wereld is en de wereld de school, en onderwijzen een kunst."

Werken aan virtuositeit is het *herinneren*, *hervinden* en *ontdekken* van een waardevolle invulling van onderwijzen. Het is werken aan een stevige basis. Weten wat je doet en waarom, vanuit het pedagogisch perspectief van de leerling. De persoon van ieder lid van het team doet ertoe. Daar beginnen we dan ook.

Voor hoe het verder gaat bestaat geen blauwdruk. Onze aanpak is interactief en iteratief. Sommige onderdelen herhalen zich stelselmatig. Waarden en de bedoeling van onderwijzen komt iedere bijeenkomst aan bod. Teamleden formuleren iedere bijeenkomst opdrachten die hun onderwijs virtuozer maken. Deze opdrachten kunnen bestaan uit een experiment, een onderzoek, een bijeenkomst of les idee. In de opdrachten wordt de buitenwereld betrokken: de ouders, de wijk, de leerlingen, deskundigen. Zo komen we stapje voor stapje verder en maken we gebruik van voortschrijdend inzicht. Op de laatste middag wordt het jaar afgerond met een presentatie.

De opbouw heeft vier niveaus, die steeds verder worden ingevuld:

I Oriëntatie:

Startsessie met introductie Virtuoze School, waarde gedreven onderwijzen. Inleiding in het gedachtegoed van Biesta¹ en onderzoek naar kernbegrippen eigenaarschap, nieuwsgierigheid en (de kracht van) kwetsbaarheid. Wat hebben we in huis? Wat betekent virtuositeit voor mij? Met interactieve werkvormen zoals de Jubel- en klaagmuur, succesgericht interviewen, waardenspel. We benoemen speerpunten en zetten experimenten uit bij leerlingen en ouders. Wat belangrijk is werken we uit en gaan we mee aan de slag. Vanuit het perspectief van de verschillende spelers.

II Werken aan de basis:

Communicatie en het voeren van een constructieve dialoog is onontbeerlijk voor het opbouwen van virtuositeit. Met elkaar bouwen aan een nieuwe cultuur. Wat vraagt dat van het team? We oefenen met geven van kritische feedback, modelling persoonlijk/individueel. Problemen benoemen we. En we benoemen waar we wat aan willen doen. Dat willen, durven en kunnen doen, met respect voor elkaar is een kunst op zich.

III (Nieuwe) routines voor communicatie onderling, met leerlingen en met ouders:

Communicatie in het team; mondeling en digitaal (evt. Yammer, digitaal communicatieplatform waarop ook leerkrachten zelf actief zijn). Welke structuren werken ondersteunend en welke belemmerend? Werken met visualisaties, bordsessies voor overzicht en inzicht.

IV Introductie nieuwe routines voor in de klas:

Inhoudelijk: zeer afhankelijk van de vraag en wat er is in de school. In ieder geval naar challenges (critical skills) en werken met kernconcepten kijken, projectmatig werken ontdekkend en ontwerpnd leren, aanwakkeren nieuwsgierigheid, coöperatieve werkvormen. Projectmatig werken en zaakvakken is een goede combinatie. Keuzes moeten passen binnen de school. Koppelen aan bijvoorbeeld wereldoriëntatie, aardrijkskundemethode, techniektoren, Taal en Rekenen.

ⁱ **De drie doeldomeinen volgens Biesta**

Kwalificatie

Hier gaat het om de rol die het onderwijs speelt in het verwerven van kennis, vaardigheden en houdingen die kinderen en jongeren kwalificeren om iets te doen. Dit iets kan heel specifiek zijn – zoals kwalificatie voor een beroep – of meer algemeen – gekwalificeerd raken om in een complexe, multiculturele samenleving te kunnen leven.

Socialisatie

Naast kwalificatie, is onderwijs ook altijd een proces van socialisatie. Hier gaat het om de wijze waarop, middels het onderwijs, kinderen en jongeren deel worden van tradities en praktijken. En weer kunnen we dit in specifieke zin denken – zoals socialisatie in een bepaalde beroepspraktijk – en in meer algemene zin – zoals socialisatie in de cultuur van de democratie.

Persoonsvorming

Naast kwalificatie en socialisatie werkt onderwijs ook altijd in op de persoon, dat wil zeggen, op menselijke individualiteit en subjectiviteit – een dimensie die ik in mijn werk aanduid als persoonsvorming of *subjectivering*.